

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet

OP-Eläkekassa

OP-Eläkesäätiö

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet

1 Vastuullinen sijoittaminen

OP-Ryhmän vakuutusyhtiöiden ja eläkeyhteisöjen sijoitustoiminnan operatiivinen toteutus on ulkoistettu OP Varainhoidon Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta –tiimille. Järjestelyä varten yhtiöt ja OP Varainhoito Oy ovat solmineet täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksen, jossa annetaan valtuutus hoitaa yhtiön sijoituksia kulloinkin voimassaolevan sijoitussuunnitelman mukaisesti.

Vastuullisuus lähtee OP:n perustehtävästä ja arvoista. Vastuullinen sijoittaminen on tiivis osa OP Varainhoidon sijoitustoimintaa ja Varainhoidon vastuullisen sijoittamisen linjaukset sitovat myös Vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa. Vastuullisuuden sisällyttäminen sijoituspäätöksiin ja sijoittamista koskeviin prosesseihin on välttämätön osa huolellista sijoitustoimintaa. ESG-asioiden tarkastelu (eli ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan liittyvät asiat), olkoon kyse sijoittamisesta osakkeisiin, korkoinstrumentteihin, kiinteistöihin tai ulkopuolisen varainhoitajan tarjoamiin sijoitustuotteisiin, tuo enemmän tietoa kohteesta kuin pelkkä sen hetkisen taloudellisen tilanteen arvioiminen. Laajempi tarkastelu tuottaa parhaimmillaan tietoja sellaisista riskeistä tai mahdollisuuksista, jotka myöhemmin voivat realisoitua ja vaikuttaa merkittävästi sijoituskohteen taloudelliseen tilanteeseen ja arvoon.

OP Varainhoidon vastuullisen sijoittamisen päälinjaukset hyväksytään OP Varainhoidon johtoryhmässä. Linjausten mukaisia päätöksiä tehdään ESG-tiimissä ja vastuullisen sijoittamisen toimikunnassa. Vakuutusyhtiöiden vastuullisen sijoitustoiminnan periaatteet on hyväksytty erikseen yhteisöjen hallituksessa.

OP Varainhoidon salkunhoidon tietämystä vastuullisesta sijoittamisesta on kasvatettu järjestelmällisesti YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoituksen myötä vuodesta 2009. OP Varainhoidon toimintaan kuuluu useita vastuullisen sijoittamisen strategioita, joita noudatetaan omaisuusluokissa soveltuvin tavoin. OP Varainhoidon noudattamat vastuullisen sijoittamisen päästrategiat ovat ESG-integrointi, omistajavaikuttaminen, poissulkeminen sekä teema- ja vaikuttavuussijoittaminen. Lisäksi OP Varainhoito raportoi kattavasti kaikesta toiminnastaan, joka liittyy vastuulliseen sijoittamiseen.

OP Varainhoito käyttää ESG-strategioiden toteuttamisessa tukena oman analyysin ja ratkaisujen lisäksi ulkopuolista ESG-analyysiä ja -dataa, jota sovelletaan toimintatapojen mukaisesti eri strategioissa.

Seuraavissa osioissa käydään yksityiskohtaisesti läpi OP Varainhoidon vastuullisen sijoittamisen tärkeimmät strategiat ja toimintatavat.

2 Integrointi

ESG-integrointi on yksi YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden kulmakivistä. Käytännössä ESG-integrointi tarkoittaa vastuullisuusasioiden huomioimista sijoitusanalyysissä- ja päätöksenteossa. OP Varainhoito näkee ESG-asiat lisäinformaationa perinteisen taloudellisen ja markkinadatan lisäksi ja uskoo relevanttien ESG-asioiden voivan vaikuttaa pitkällä aikavälillä sijoituskohteiden taloudelliseen menestykseen ja siten tuottoon.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- ✓ Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- ✓ Reaaliomaisuus

Tämän vuoksi OP Varainhoito pyrkii tunnistamaan olennaiset ESG-tekijät sijoituskohteissa.

2.1 OP rahastot, aktiiviset suorat osakkeet ja yhtiöiden velkakirjat

Salkunhoitajat huomioivat relevantteja ympäristöön, sosiaalisiin kysymyksiin ja hallintotapaan liittyviä asioita aktiivisissa sijoituspäätöksissä ja salkun muodostuksessa siten, että ne tukevat sijoitustoiminnan tuotto- ja riskitavoitteita. Salkunhoitajat hyödyntävät ulkopuolista ESG-tutkimusta sekä OP:n omaa analyysiä ja johtopäätöksiä.

Vastuullisuusnäkökulmien huomioiminen kuuluu sijoituspäätöksiä tekeville salkunhoitajille ja analyytikoille. Heidän tukenaan on vastuullisuuskysymyksiin erikoistunut ESG-tiimi. Tärkeä osa sijoitusanalyysia ovat yritystapaamiset, joissa saadaan lisätietoa olennaisista tekijöistä. Salkunhoitajat keskustelevalle ja hankkivat lisätietoa relevantteina pitämistään ESG-aiheista yritystapaamisissa. Heidän käyttöön on myös valmistettu sektorikohtainen ESG-riski- ja mahdollisuuksia tarkasteleva käsikirja, jota voidaan käyttää hyväksi yritystapaamisissa. Lisäksi salkunhoitajat ovat velvoitettuja tarkistamaan ajantasaisesta tietokannasta ennen sijoituspäätöksen tekoa kohdeyhtiön historia kansainvälisten normien sekä eettisten liiketoimintaperiaatteiden toteutumisesta. Mikäli yhtiö on ollut seurantalistalla mahdollisten rikkomusten vuoksi, voi salkunhoitaja tehdä sijoituksen yhtiöön, mutta indikoidut rikkomukset on huomioitava analysoitaessa yhtiötä sekä sijoituspäätöksessä. ESG-integroinnissa toimintatapa on samanlainen aktiivisten suorien osakkeiden ja aktiivisten suorien yrityslainojen tapauksessa. Yrityslainoissa käytetään lisäksi hyväksi yritysten luottoluokitusta, jotka sisältävät myös ESG-informaatiota.

Indeksisijoittaminen on nimensä mukaisesti luonteeltaan sellaista toimintaa, että sijoituskohteen valinta ja salkun muodostaminen perustuvat täysin valittuun indeksiin, eikä ESG- tai muukaan analyysi vaikuta sijoituskohtevalintaan.

2.2 Valtioiden velkakirjat

Valtionlainojen analysoinnissa, sijoituspäätöksissä ja salkunmuodostuksessa valtioiden luottoluokitukset ovat avainasemassa. Luottoluokitusta antavat useat eri palveluntarjoajat. Luottoluokitus kuvaa valtion kykyä suoriutua velkoihin liittyvistä koroista ja pääoman takaisinmaksusta. Monet luottoluokitukseen liittyvät tekijät ovat myös vastuullisuuskysymyksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi instituutioiden vakaumus ja todennäköisyys yhteiskuntarauhan häiriöille. Esimerkiksi koulutusjärjestelmä ja -taso vaikuttaa yhteiskunnan tuottavuuden kehitykseen ja tätä kautta luottoluokitukseen.

2.3 Ulkopuoliset varainhoitajat

OP Varainhoito vastaa siitä, että ulkopuolisten varainhoitajien ESG-kriteerit täyttyvät. Ulkopuolisten varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen taso arvioidaan erillisillä selvityksillä. OP Varainhoito on myös määritellyt minimikriteerit, jotka ulkopuolisten varainhoitajien tulee täyttää. Lisäksi ESG-tiimi tapaa sekä järjestää puheluita ulkopuolisten varainhoitajien kanssa. Edellä eritelty periaatteet ja toimintatavat koskevat myös ulkopuolisten varainhoitajien hedge-rahastoja.

Myös osa OP-rahastoista on ulkopuolisten varainhoitajien hoitamia. Näitä rahastoja koskevat samat poissulkemiseen, vaikuttamiseen ja yhtiökokousäänestämiseen liittyvät käytännöt, joita noudatetaan OP Varainhoidon hoitamissa rahastoissa. Lisäksi myös näiden rahastojen sijoituskohteilta edellytetään kansainvälisten normien noudattamista. Muilta osin ulkopuolisten varainhoitajien käytännöt voivat vaihdella.

Rahastumuotoisissa kiinteistösijoituksissa OP Varainhoito selvittää ulkopuolisten varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen käytännöt ennen sijoituspäätöstä, sekä sijoituksen jälkeen säännöllisessä seurannassa. Kiinteistörahastojen vastuullisen sijoittamisen selvitys pitää sisällään muun muassa vastuullisen sijoittamisen politiikkaan ja lausuntoihin, vastuullisen sijoittamisen resursseihin, ESG-integrointiin ja ESG-raportointiin liittyviä näkökulmia. Selvitykseen perustuen arvioidaan ulkopuolisten varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen tason. Käytössä on minimikriteereitä kiinteistörahastoille. ESG-tekijöiden huomioimiseksi käytetään mahdollista vaikutusvaltaa kohderahastojen ja -yhtiöiden hallituksissa ja sijoituskomiteoissa sekä ESG-tekijöiden raportoinnissa.

2.4 Sijoitukset reaaliomaisuuteen

Reaaliomaisuuteen liittyviä sijoituksia ovat esimerkiksi kiinteistö-, infrastruktuuri- ja metsäsijoitukset. Suorissa kiinteistösijoituksissa OP Kiinteistösijoitus arvioi energiatehokkuuden ennen ostopäätöstä. Sen lisäksi arvioidaan muita tekijöitä kuten esimerkiksi julkiset liikenneyhteydet. OP Kiinteistösijoitus mittaa suorien kiinteistösijoitusten sähkön, lämpöenergian ja veden kulutuksen sekä tuotetun jätteen määrän. Tavoitteena on vähentää edellä mainittujen resurssien käyttöä. Uudiskohteissa sekä peruskorjauksissa arvioidaan mahdollisuudet rakennuksen ympäristösertifiointiin sekä uusiutuvan energian tuotantoon. OP Kiinteistösijoitus vaatii rakennusliikkeiltä uudiskohteissa jätehuoltosuunnitelman sekä jätehuollon raportin tuotetuista jätteistä.

Infrastruktuurisijoituksissa OP Varainhoito arvioi projektit taloudellisen tiedon lisäksi myös yhteiskunnallisen hyödyn näkökulmasta. Infrastruktuurisijoitusten osalta pyritään suosimaan projekteja, jotka tukevat kestävä kehityksen periaatteita. Mikäli sijoituspäätös tehdään esimerkiksi kahden muuten samanlaisen projektin välillä, OP Varainhoito valitsee aina kestävä kehityksen kannalta paremman projektin. Kestävä kehityksen periaatteita tukevia projekteja voivat olla esimerkiksi tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian kapasiteettia lisäävät hankkeet.

Metsäsijoituksia tehdessä OP Varainhoito pyrkii kohdistamaan investoinnit kestävä metsänhoitoa, metsien kasvua ja hiilensidontaa edistäviin hankkeisiin.

2.5 Suorat epälikvidit

Suorissa epälikvideissä osake- ja velkasijoituksissa Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta voi tyypillisesti käyttää merkittävää omistuksen ja/tai velkarahoittajan tuomaa valtaa. Merkittävä omistus yhdistettynä pitkään sijoitushorisonttiin edesauttaa vastuullisuusasioihin vaikuttamista.

3 Teemat ja vaikuttavuus

OP Varainhoidossa teemasijoittaminen ja positiivinen arvottaminen tarkoittavat megatrendeihin ja vastuullisuusteemoihin keskittyvää sijoittamista. Vastuullinen teemasijoittaminen keskittyy erityisesti ympäristöön liittyviin teemoihin ja tätä näkökulmaa pyritään hyödyntämään vahvasti reaaliomaisuussijoitusten kautta.

Megatrendien mukainen sijoittaminen luo valtavasti mahdollisuuksia ja erityisesti pääomasijoittamisen myötä OP Varainhoito pystyy myös edesauttamaan vaikuttavuussijoittamisen nousua. Vaikuttavuussijoittamisella tarkoitetaan sijoitusstrategiaa, jolla tavoitellaan tuottojen lisäksi mitattavia vaikutuksia ympäristöön tai sosiaaliseen vastuuseen liittyen. Vaikuttavuussijoittamisella tuetaan ratkaisujen kehittämistä kestävyysaasteisiin, liittyen esimerkiksi puhtaan energian ratkaisuihin tai koulutuksen mahdollistamiseen kehittyvässä maassa.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- Valtioiden velkakirjat
- Ulkopuoliset varainhoitajat
- *
- Reaaliomaisuus

4 Omistajavaikuttaminen

Omistajavaikuttaminen on tärkeä vastuullisen sijoittamisen osa-alue. Vastuullisuusasiat huomioiva julkinen omistajapolitiikka, jota toteutetaan esimerkiksi yhtiökokouksissa, suorassa yhtiövaikuttamisessa tai temaattisessa vaikuttamisessa yksin tai yhdessä muiden sijoittajien kanssa, luo vahvan perustan vastuulliselle sijoitustoiminnalle.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- ✓ Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- Reaaliomaisuus

4.1 Yhtiökokoukset

OP:n vakuutusyhtiöt osallistuvat aktiivisesti kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin. Osallistumiskriteereinä yhtiökokouksiin käytetään omistususuutta yhtiöissä, yhtiöiden osuutta rahastojen sijoituksissa sekä kokousten yleistä merkittävyyttä.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- ✓ Passiiviset osakkeet
- Yhtiöiden velkakirjat
- Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- Reaaliomaisuus

OP-rahastot osallistuvat kattavasti myös ulkomaisiin yhtiökokouksiin käyttäen osallistumiskriteereinä ulkomaisissa yhtiökokouksissa muun muassa sijoituksen kokoa rahastossa, kokouksen merkittävyyttä ja yhtiökokouksen asialistaa. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan kannalta ulkomaiset yhtiökokoukset ovat olennaisia vain, mikäli Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta on sijoittanut kyseisiin OP-rahastoihin.

Yhtiökohtaisissa omistajapolitiikoissa on kuvattu tarkemmin yhtiökokouslinjauksia.

4.2 Vaikuttaminen kansainvälisiin normirikkomuksiin ja temaattinen vaikuttaminen

Ensisijaisesti vaikuttamisen aihepiiri koostuu kansainvälisten normien, kuten OECD:n ohjeiden ja YK:n Global Compactin määrittelevistä periaatteista, mutta myös muihin ajankohtaisiin ja merkityksellisiin ESG-teemoihin voidaan vaikuttaa. OP Varainhoito käyttää palveluntarjoajaa tunnistamaan yhtiöihin kohdistuvat epäilyt sekä vahvistamaan kansainväliset normirikkomukset. Vaikuttaminen yrityksen toimintaan on ensisijainen vaihtoehto. Toissijainen vaihtoehto on omistuksesta luopuminen.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- Reaaliomaisuus

5 Poissulkeminen

OP Varainhoito käyttää myös poissulkevaa strategiaa muissa kuin indeksituotteissa ja epäsuorissa sijoituksissa. Poissulkeminen perustuu joko kansainvälisiin normirikkomuksiin, sopimuksilla kiellettyihin aseisiin, tai ilmastonmuutokseen liittyviin taloudellisiin perusteisiin. OP Varainhoidon poissulkulista on julkisesti nähtävillä ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Poissulkulista sitoo myös vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa ja koskee kaikki aktiivisia suoria sijoituksia tekeviä täyden valtakirjan sijoituksia, kuten aktiivisia suoria sijoituksia tekeviä OP-rahastoja. Myös poissuljettuihin yhtiöihin kohdistuvat johdannaissopimukset, pois lukien toimiala- ja indeksijohdannaissopimukset, ovat poissulun piirissä.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- ✓ Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- Reaaliomaisuus

5.1 Normirikkomukset

OP Varainhoito ei tee aktiivisia suoria sijoituksia yrityksiin, jotka ovat olleet osallisena kansainvälisten normien rikkomuksissa ja joihin vaikuttaminen on ollut tuloksetonta. Jatkuvan oman seurannan lisäksi käytämme ulkopuolisen tahon palvelua sijoitustemme läpikäyntiä varten kvartaaleittain kansainvälisten normien sekä eettisten liiketoimintaperiaatteiden toteutumisen osalta. Mikäli yrityksen, johon on jo tehty sijoituksia, katsotaan rikkoneen kansainvälisiä normeja tai vakavalla tasolla eettisiä liiketoimintaperiaatteita, on vaihtoehtoina sijoitusten myyminen tai vaikuttamisen aloittaminen.

Kun salkunhoitaja tekee uutta aktiivista suora sijoitusta yhtiöön, hän tarkistaa yhtiön historian kansainvälisten normien osalta. Mikäli tarkistuksessa löytyy vahvistettu rikkomus, ei salkunhoitaja voi sijoittaa yhtiöön ilman vastuullisen sijoittamisen toimikunnan lupaa. Salkunhoitaja voi hakea lupaa sijoitukselle. Toimikunta lähtökohtaisesti myöntää luvan sijoitukselle, mutta se edellyttää aina, että ESG-yksikkö aloittaa vaikuttamisprosessin yhtiön kanssa.

5.2 Kiistanalaiset aseet

OP Varainhoito poissulkee kansainvälisillä sopimuksilla kiellettyjä aseita valmistavat yhtiöt aktiivisista suorista sijoituksistamme. OP Varainhoidon salkunhoitajat eivät tee aktiivisia suoria sijoituksia yhtiöihin, jotka markkinoivat, kehittävät tai valmistavat kansainvälisillä sopimuksilla kiellettyjä henkilömiinoja, rypäleammuksia, kemiallisia tai biologisia aseita tai ydinaseita. Myös yritykset, jotka valmistavat komponentteja, joita voidaan käyttää ainoastaan edellä mainituissa aseissa, poissuljetaan. Ydinaseiden osalta huomioidaan tuotanto tai valmistus, joka tukee aseiden leviämistä viiden "hyväksytyn" ydinasevaltion ulkopuolelle, tai rikkoo YK:n pakotteita tai IAEA:n sääntöjä.

5.3 Hiilen tuottajat ja käyttäjät

OP Varainhoito poissulkee hiilestä riippuvaisia kaivos- ja sähköyhtiöitä aktiivisten suorien sijoitusten joukosta. Syy poissulkemiselle on taloudellinen. On odotettavissa, että ilmastonmuutoksen hillinnän, lainsäädännön ja erilaisten hiiliverojen tai päästökaupan vuoksi hiilen käytöstä tulee taloudellisesti vähemmän houkuttelevaa.

Hiilen tuottajista ja käyttäjistä eli kaivos- ja sähköyhtiöistä, OP Varainhoito poissulkee laajaan globaaliin osakeindeksiin MSCI ACWI IMI kuuluvat yhtiöt, jotka täyttävät seuraavat kriteerit:

- Yhtiöt, joiden liikevaihdosta yli 25 prosenttia tulee energiantuotannossa käytettävän hiilen tuottamisesta
- Yhtiöt, joiden liikevaihdosta yli 25 prosenttia tulee hiilellä tuotetusta energiasta tai sähköyhtiöt, joiden tuotantokapasiteetista 25 prosenttia on hiileen pohjautuvaa.

Poissululta voi välttyä, mikäli yhtiö kuuluu vertailuryhmässään parhaimmiston ilmastonmuutostoimissaan.

5.4 Valtionlainat

Valtionlainoissa OP Varainhoito ei sijoita sellaisten valtioiden joukkolainoihin, jotka eivät täytä kansainvälisiä kriteerejä rahanpesun ja terrorismin estämiseksi (FATF). Lisäksi kotimaisten ja EU:n pakotepäätösten asettamat rajoitukset huomioidaan valtioiden joukkovelkakirjamarkkinoilla toimimisessa.

5.5 Ulkopuolisten varainhoitajien rahastojen sallitut kotipaikat

Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat johtoryhmä on OP:n eettistä toimikuntaa kuultuaan linjannut sallituista kotipaikoista sijoitusratkaisuille eli rahastoille. Sallitut kotipaikat sijoitusratkaisuille eli rahastoille ovat: EU, USA, UK, Switzerland, Bermuda, British Virgin Islands, Cayman Islands, Guernsey, Isle of Man, Jersey, ETA pl EU, Kanada, Liechtenstein, Singapore, Hong Kong. OP Varainhoito ei sijoita rahastoihin, joiden kotipaikka on seuraavilla kansainvälisten tahojen ylläpitämillä listoilla:

- EU:n listaus koskien verotusasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita eli ns. veroparatiisien musta lista.
- Financial Action Task Force, FATF, listaus koskien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, korkean riskin ja tarkkailun alaiset maat
- Financial Stability Board, FSB, listaus koskien finanssialan sääntely-yhteistyötä, yhteistyöhaluttomat maat.

OP Varainhoito tarkastelee ja tarvittaessa päivittää käyttämiään kriteerejä sekä sallittuja kotipaikkoja vuosittain.

6 Raportointi

Vastuullisen sijoittamisen raportit löytyvät kootusti vastuullisen sijoittamisen sivuilta. Sivuilta löytyvät vastuullisen sijoittamisen periaatteet, OP Varainhoidon puolivuositainen vastuullisen sijoittamisen raportti, puolivuositain laskettavat rahastojen hiilijalanjäljet, ajankohtainen lista poissuljettavista yhtiöistä sekä linkki rahastokohtaisiin vastuullisuusraportteihin. Suorien kiinteistösijoituksien osalta raportoimme vuosittain kiinteistöjen ympäristövaikutukset, kuten sähkön, lämpöenergian ja veden kulutuksen sekä jätteen määrän.

- ✓ Aktiiviset osakkeet
- ✓ Passiiviset osakkeet
- ✓ Yhtiöiden velkakirjat
- Valtioiden velkakirjat
- ✓ Ulkopuoliset varainhoitajat *
- ✓ Reaaliomaisuus

OP Varainhoidon puolivuositainen vastuullisen sijoittamisen raportti kuvaa ajankohtaiset tapahtumat sijoitustoiminnassa vastuullisuuden näkökulmasta sekä sisältää yhteenvedon OP:n rahastojen yhtiökokousaktiviteetista.

Vakuutusyhtiöiden vastuullisen sijoittamisen raportointi on osana yhtiöiden muuta raportointia.

7 Yhteenveto

Kuten näistä vastuullisen sijoittamisen periaatteista käy ilmi, OP Varainhoidon vastuullinen sijoittaminen on kattavaa ja integroitu sijoittamisen prosesseihin. Näitä vastuullisen sijoittamisen periaatteita päivitetään tarvittaessa. Toiminnasta pyritään viestimään mahdollisimman kattavasti ja avoimesti. Alla olevaan taulukkoon on koottu yhteenveto noudatetuista vastuullisen sijoittamisen strategioista ja niiden toteutuksesta eri omaisuusluokissa.

	Aktiiviset osakkeet	Passiiviset osakkeet	Yhtiöiden velkakirjat	Valtioiden velkakirjat	Ulkopuoliset varainhoitajat	Reaali-omaisuus
Integrointi	V		V	V	V*	V
Teemasijoittaminen ja vaikuttavuus	V		V			
Omistajavaikuttaminen: yhtiökokoukset	V	V			V**	
Omistajavaikuttaminen: kansainväliset normit ja temaattinen vaikuttaminen	V		V		V**	
Poissulkeminen	V		V	V	V**	
Raportointi	V	V	V		V**	V

*) Vastuullisuusnäkökohdat ovat osa ulkopuolisen varainhoitajan valintaa

**) Ulkopuolisten varainhoitajien hoitamia OP-rahastoja koskee OP Varainhoidon yhtiökokousäänestäminen, vaikuttaminen, poissulkeminen sekä raportointi